

РЕЦЕНЗИЯ

Вж. № РД-06-3299 / 29.11.2018г.

от доц. д-р Радослав Петков Рачев

на дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен „доктор” в научна област: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (Търговско право)

Тема на дисертационния труд: „Правно положение на управителя на дружеството с ограничена отговорност”, с автор Милена Красиминова Цветковска, докторант на самостоятелна подготовка в к/ра „Правни науки“ при Икономически университет – Варна

I. Обща информация

Рецензията се изготвя въз основа на Заповед № РД-06-3299 от 08.10.2018 г., на Ректора на Икономически университет – Варна за назначаване на научно жури на основание Прот.7/02.10.2018 на ФС на Фин.счетоводен ф-т, и Решение на проведено първо заседание на научното жури от 16.10.2018 г. Предоставени са всички необходими документи и материали, съобразно Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане (ППЗРАСРБ). Изготвилният рецензията е дългогодишен преподавател по Търговско право и Право в туризма в ИУ- Варна.

II. Данни за докторанта

Докторантката Милена Красиминова Цветковска е завършила юридическото си образование през 1999 г. Юридически факултет на СУ „Кл. Охридски. В периода 2001-2007 г. е била асистент във ВСУ „Черноризец Храбър”. През 2007 г. е постъпила на работа като асистент в ИУ– Варна, където работи и досега. През годините е заемала длъжностите асистент, старши асистент и главен асистент. Към момента, предвид изискванията на ЗРАСРБ, заема длъжност асистент. Докторантката Милена Цветковска има научни интереси в областта на търговското право, трудовото право и осигурителното право, със съответни научни публикации в посочените области, както и участие в редица издания на учебна литература (учебници и учебни помагала)

III. Данни за докторантурата

Докторантката Милена Цветковска е зачислена със Заповед на Ректора № РД 17-874 от 01.06.2016г. в докторантура на самостоятелна подготовка за срок от три години (от 21.03.2016 г. до 21.03.2019 г.), към катедра „Правни науки“ в Икономически университет – Варна, научна област 3. Социални, стопански и правни науки,

професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Търговско право“. Докторантката е изпълнила изцяло индивидуалния докторантски план. Предсрочно е завършила и представила проекта на дисертационен труд „Правно положение на управителя на дружеството с ограничена отговорност“. Той е обсъден на заседание в първичното звено – катедра „Правни науки“ при Икономически университет – Варна на 18.06.2018 г. Въз основа на Решение на Факултетен съвет на ФСФ (Протокол №7 /02.10.2018 г.) са издадени заповеди на Ректора на ИУ – Варна: Заповед № РД 17-3296 от 08.10.2018 г. за отчисляване на докторанта с право на защита и Заповед № РД-06-3299 от 08.10.2018 г. за назначаване на научно жури. Кандидатът за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ е изпълнил всички изисквания на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ), както и изискванията на ПУРПНСЗАД в ИУ – Варна, представил е и всички необходими документи и материали и може да се яви на защита на дисертационния труд. Публичната защита е насрочена за 18.01.2019 година.

IV. Данни за дисертационния труд

Темата на дисертационния труд избрана от Милена Цветковска е актуална и с изразено практическо значение. Актуалността на изследването се определя от факта, че управителят е уреден от ТЗ като задължителен изпълнителен орган и неговите действия, съответно решения се отразяват върху дейността на ООД. Правомощията му да управлява и представлява дружеството са формулирани в ТЗ твърде общо, което налага необходимостта да бъдат конкретизирани неговите права и задължения. Независимо от изследванията на отделни автори, в българската правна теория все още няма проведено цялостно и самостоятелно научно изследване на проблемите, свързани с правния институт на управителя на ООД. Липсва единна теоретична основа относно редица въпроси, свързани както с правата и задълженията му, така и с неговата отговорност, в резултат на което се поражда множество спорове както в теорията, така и в съдебната практика. Представеният от докторантката дисертационен труд е именно такова комплексно монографично изследване в тази насока.

В своята научна разработка, дисертантът показва задълбочено познаване на проблема и степента му на изследване в правната теория. За целите на изследването са проучени, анализирани и използвани 145 български и чуждестранни литературни източници – 125 на кирилица и 20 на латиница, които коректно са цитирани в текста. Направени са 203 бележки под линия. Докторантката е анализирала и относима към проблема съдебна практика в обем на 45 съдебни решения и определения.

Представеният дисертационен труд е в общ **обем** от 171 страници, като отделните части на разработката са сравнително съразмерни. **В структурно отношение** трудът е коректно представен и се състои от увод, три глави, заключение, списък с използваната литература, интернет източници, и приложения. Удачно са изведени след използваната литература в списък използваните в дисертацията нормативни актове, както и списък на проучените и използвани съдебни решения. Структурата на изследването е определена от поставените пред дисертанта изследователски задачи и е ориентирана към постигане на основната изследователска цел, поради което намирам, че е правилно замислена и построена, следвайки коректна логическа последователност.

В **увода** на дисертационния труд се обосновава актуалността на разглеждания проблем, основана главно на необходимостта от цялостно изследване на проблематиката свързана с правното положение на управителя на дружеството с ограничена отговорност в контекста на българското търговско право. Изяснява се практическото значение на такъв комплексен анализ. Формулирана е тезата на дисертационния труд и са посочени обектът, предметът и методологическата основа на изследването, изяснена е целта и са определени научните задачи за нейното изпълнение. Изведена е и научната теза в дисертационния труд (с. 9).

В **глава първа** от дисертационния труд се разглежда фигурата на управителя в нейното развитие – от възникването на ООД до съвременните законодателни решения, при съобразяване на различията в отделните държави.

В първия параграф е извършено изследване на историческото развитие на института на управителя на ООД. Разгледани са различните етапи от възникването на търговските дружества до появата на ООД като творение на немското законодателство от края на XIX в.

В параграф втори се разглежда развитието на изследвания правен институт в българското търговско право. Отбелязано е, че в България търговското право започва своето развитие с приемането на Търговския закон от 1897 г. Преди него в сила е бил Отоманският търговски закон. В този закон ООД не намира правна регламентация. Обърнато е внимание на пътя на утвърждаването на дружеството в България, който започва с предложения за утвърждаването му по законодателен път още преди Първата световна война и завършва с приемането през 1924г. на Закона за дружествата с ограничена отговорност. Законът предвижда, че управлението се осъществява от два

задължителни органа – общо събрание и управител/и. Изяснен е начинът, по който се назначава управителя, както и условията, на които той трябва да отговаря.

В параграф трети институтът на управителя е разгледан в сравнителноправен аспект. Проучени са чуждестранни законодателни решения на Германия, Франция и Руската федерация. Посочени са и причините довели до избора на посочените държави.

Във **втора** глава се изследва действащата регламентация за конституирането на управителя на ООД, характера на договора за управление, конкретните негови права и задължения и границите на представителната му власт, като се прави и съпоставка между него и прокуриста. На тази основа са очертани основните дискуссионни моменти и са направени предложения за усъвършенстване на правната уредба.

В първия параграф е направен опит да се анализират спорните въпроси в теорията и практиката по отношение на отделните елементи от фактическия състав за конституирането на управителя и да се даде отговор на някои от тях. **Първо**, разглежда се въпросът дали управителят на ООД може да е само физическо лице или и юридическо лица може да заема тази длъжност. Анализирани са различни становища на теорията и практиката, в резултат на което се стига до изводът, че само дееспособно физическо лице може да бъде управител. **Второ**, разгледан е въпросът за сключване на сделки от управителя без представителна власт. Посочва се, че ако управителят е освободен с решение на общото събрание, но сключи сделка от името на дружеството с трето лица преди да е заличен като такъв от търговския регистър, тази сделка ще е висящо недействителна на основание чл. 301 ТЗ. Тя ще се валидизира, ако търговецът не ѝ се противопостави незабавно след узнаването за нея. Законът обаче не определя съдържанието на понятието „незабавно“. **В този смисъл се прави предложение de lege ferenda да се предвиди един разумен нормативен срок, след изтичането на който да се счита, че такова противопоставяне не е налице.**

Във втори параграф се изследва мястото на договора за управление сред останалите договори в правото и неговият характер. Според съдебната практика договорът за възлагане на управлението на ООД е граждански, а не трудов. Следователно, като основен извод относно характера на договора за управление на ООД е признаването му като типичен облигационен договор, който притежава белезите на договора за поръчка. Въпреки някои становища, че този договор може да има и трудовоправен характер, те не се споделят, поради което и прекратяването му следва да се осъществява не по правилата на КТ, а на ТЗ и ЗЗД.

В параграф трети се разглеждат основните права и задължения на управителя, които той притежава в качеството си на орган на дружеството. Въпросът е свързан и с отделни практико-приложни аспекти, свързани с основанието за тяхното възникване и възможността да бъдат ограничени с решение на върховния орган на дружество.

В параграф **четвърти** се прави съпоставка на управителя с фигурата на прокуриста. Очертани са редица сходства между двете правни фигури, изхождайки от факта че те разполагат с представителна власт, като и в двата случая нейният обхват е определен със закона и не може да бъде валидно ограничавана по отношение на трети лица. В същото време се откриват и редица разлики. Поддържа се твърдението в правната теория, че управителят на ООД не може да заема и длъжността на прокурист поради това, че е органен представител на дружеството. Различният ред за придобиване и изгубване на двете качества(на органен и доброволен представител) и различията в тяхната представителна власт е пречка за съвместяването им от едно и също лице.

В **глава трета** се разглежда отговорността на управителя на ООД. Прави се преглед на различните теоретични становища. Като извод от направения анализ следва, че определянето на характера на отговорността на управителя на договорна или деликтна зависи от наличието или не на правна връзка между извършителя и увредения. Така според закона, могат да се направи разграничение на три случая, в които управителят ще носи отговорност: Първо, отговорност на управителя пред дружеството на основание чл. 145 ТЗ; Второ, отговорност на управителя пред съдружниците; Трето, отговорност на управителя пред третите лица, кредитори на дружеството. Доколкото само в първата хипотеза е налице договор между управителя и дружеството в този случай отговорността може да се определи като договорна. В останалите два случая отговорността ще следва да се търси на деликтно основание.

По отношение на правната уредба по ДОПК се изследват конкретните предпоставки за нейното реализиране както и конкретните фактически състави, при които тя възниква. Направен е обстоен анализ на съдебната практика. Като извод от направеното изследване авторът отбелязва, че отговорността на управителя на дружеството с ограничена отговорност по ДОПК възниква и се реализира при точно определени предпоставки, независимо от фактическия състав на нарушението.

По отношение отговорността по НК се изследват нормите на наказателното право, които ангажират наказателната отговорност на управителя, в случай на неизпълнение на неговите задължения. Прави се анализ на противоречивите становища на теорията и съдебната практика във връзка с правомощието на управителя да

инициира конкурсното производство без решение на общото събрание. В резултат на направения анализ авторът извежда редица обобщения относно възникването на наказателна отговорност на управителя по НК.

В заключението са представени в синтезиран вид основните резултати от дисертационното изследване, достигнати при решаването на отделните изследователски задачи. Направени са съществени заключения и изводи. Формулирани са идеи за усъвършенстване и доразвитие на законовата регламентация, които са изведени като конкретни **предложения de lege ferenda**. Авторът извежда в приложение към изследването и конкретен проект за изменение и допълнение на ТЗ.

V. Научни приноси

Разработката си поставя за цел да създаде едно комплексно теоретично изследване на института на управителя на дружеството с ограничена отговорност. Направено е изследване на връзката между начина на регламентиране на правата и задълженията и отговорността на управителя на ООД. Предложена е класификация на правата и задълженията на управителя. Направени са предложения за предвиждане на защитни механизми за дружеството срещу вредоносни действия на управителя. Пределът на максималната граница на отговорността се обуславя от квалифицирането ѝ като договорна или деликтна по характер. Направени са и предложения de lege ferenda за прецизиране на правната уредба на института на управителя.

VI. Публикации по дисертационния труд и автореферат

По дисертационната тема са направени 5 научни публикации, от които една статия и 3 научни доклада. В тях са отразени основните научни резултати на дисертационното изследване.

Всички публикации са изцяло авторски. Преценени в своята цялост, публикациите могат да се определят като достатъчни и отговарящи на изискванията.

Авторефератът отразява вярно и коректно целта, задачите, тезата, методологията и съдържанието на дисертационния труд.

VII. Критични бележки

Въпреки безспорните достойнства на представения научен труд, все пак към докторантката биха могли да бъдат отправени и някои бележки и препоръки. Сред съществените от тях мога да отбележа следните:

- цитирането на имена на различни автори в текста, чиито становища се застъпват да бъде ограничено в текста и да бъде изнесено главно под линия;

- да се ограничи историческият преглед на търговските дружества в общ аспект за сметка конкретно на ООД;
- препоръчително е да се разшири анализът на законодателството и в други държави, например от англо-санксонската правна система;
- не е разгледан въпросът за правомощията на управителя в етапа на производството по обявяване на несъстоятелност на дружеството;
- необходим е по- задълбочен анализ на научни мнения, което да доведе до научна полемика;
- паралелът с прокуриста е прекалено обширен, още повече се прилага синтезирана таблица;
- в отделни части преобладава описателния, за сметка на изследователския подход.

VIII. Въпроси към дисертанта

Независимо от коректния и обемен характер на изследването, остават и някои относително слабо застъпени моменти, които пораждат въпроси.

Какви рационални предложения биха могли да се направят в резултат на направения исторически и сравнителен анализ, които да бъдат възприети в ТЗ?

Оправдано ли е в определени случаи прокуристът да разполага с по-широки правомощия от управителя на ООД?

IX. Заключение

Изложеното в настоящата рецензия дава основание за положителна оценка на дисертационният труд на Милена Красиминова Цветковска „Правно положение на управителя на дружеството с ограничена отговорност“.

Смятам, че представената дисертация е успешно осъществено и завършено научно изследване с традиционна структура и балансирано съдържание, чиито приноси и положителни моменти са значителни. Трудът отговаря напълно на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ.

Препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждане на Милена Красиминова Цветковска образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. Право (Търговско право)

Варна, 29 ноември 2018 г.

Подпис:

(м)

Доц. д-р Р. П. Рачев

РЕЦЕНЗИЯ

от Антон Кирилов Грозданов

доцент по научната специалност „Гражданско и семейно право (Търговско право)“, 05.05.08 – доктор по право

ВСУ „Черноризец Храбър“, Юридически факултет

Професионално направление: 3.6. „Право“

ОТНОСНО: Дисертационен труд на тема „Правно положение на управителя на дружеството с ограничена отговорност“

Автор: Милена Красиминова Цветковска

Правно основание: Заповед № РД – 06-3299/ 08.10.2018 на Ректора на ИУ-Варна

1. Милена Красиминова Цветковска, докторант на самостоятелна подготовка в докторска програма „Търговско право“ е представила за защита пред научно жури дисертационен труд на тема „ **Правно положение на управителя на дружеството с ограничена отговорност** “.

Научен консултант: проф. д-р Маргарита Бъчварова

Дисертацията в общ обем 171 страници е структурирана, както следва: Списък на използваните съкращения, Увод, Глава първа: Възникване и развитие на правната категория управител; Глава втора: Конституиране и правомощия на управителя на дружеството с ограничена отговорност; Глава трета: Отговорност на управителя на дружеството с ограничена отговорност; Заключение; Литература и приложения. Бележките под линия са 203 (двеста и три).

По темата на дисертационния труд са разработени и публикувани 1 (една) научна статия и 3 (три) научни доклади) - вж. с. 36-37 от автореферата.

2. Дисертационният труд има за предмет на изследване актуален и значим за правната теория и практика проблем – правното положение на управителя на дружеството с ограничена отговорност.

2.1. В уводната част докторантът правилно и обосновано очертава актуалността, научната теза, обекта, предмета, целта и

задачите на изследването. Използваните общи и специални научни методи са посочени коректно. В този смисъл особено се открояват историческият, сравнителноправният и критико-аналитичният методи.

2.2. Глава първа е посветена на възникването и развитието на правната категория управител. Аналитично са проследени различни български и чуждестранни законодателни концепции за същността на управителя на дружеството с ограничена отговорност и по-специално за неговите права, задължения и видове отговорност. Изследването обхваща законодателства на държави от континенталната и англосаксонската правни системи – Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия, Германия, Франция, Австрия и др.

Намирам за особено навременно и полезно сравнителното разглеждане на правната уредба на управителя на дружеството с ограничена отговорност от гледище на германското, френското и руското право (с. 21 и сл.). Формулираните в тази връзка изводи са правилни и обосновани - например изводът, че френското законодателство доразвива редица положения на немския ЗДОО, като предвижда и нови положения, свързани с конкретизиране на правомощията на управителя и неговата отговорност (с.33).

Считам, че съществен приносен елемент се съдържа във формулираното на страница 40 предложение *de lege ferenda*. Докторантът правилно изтъква, че въвеждането на фигурата на т.нар. „временен управител“ би ограничило хипотезите на прекратяване на дружеството по искане на прокурора (155, т.3 ТЗ).

Авторът релевантно акцентира върху дискуссионния в доктрината и практиката въпрос относно това дали управителят на ООД може да бъде и юридическо лице. След задълбочен и коректен анализ на различни научни становища се достига до правилния извод, че управителят може да бъде само физическо лице (с. 46-47).

2.3. Глава втора е посветена на конституирането, правата и задълженията на управителя на дружеството с ограничена отговорност.

В тази част докторантът разглежда от теоретична и практическа гледна точка фактическия състав по конституирането на управителя на ООД, както и характера на неговите права и

задължения. Специално място е отделено за анализ на договора за възлагане на управлението по чл.141, ал.7 ТЗ (авторът го означава неточно като „договор за управление“). Изследването е сравнително добре структурирано и балансирано. По-голямата част от авторовите тези са аргументирани – например извода, формулиран на страница 79 в частта относно приложението на чл.137, ал.1, т.7 ТЗ досежно сключването на предварителни договори. Авторът релевантно отбелязва, че предварителният договор създава само облигационно правоотношение между страните, при което не е налице прехвърляне на вещни права. Поради това няма изискване в закона към момента на неговото сключване да са налице всички необходими предпоставки за действителност на правната сделка. Отчитайки този факт и с оглед на необоснованото и безпричинно ограничаване на обема на представителната власт би следвало да се приеме, че за неговото сключване не е необходимо решение на общото събрание, а то може да бъде дадено и в един по-късен момент.

С подчертан теоретико-приложен характер е изследването на съотношението между разпоредбите на чл.141, ал.4 и ал. 6 ТЗ. В тази връзка се формулира правилния извод, че алинея 6 има приоритетно значение пред разпоредбата на алинея 4. Съображения за това твърдение релевантно се извличат и от Директива 101/2009/ЕО (с.54-55).

Същата констатация може да бъде направена и по отношение на извода, формулиран на с.64 относно правната същност на договора за възлагане на управлението. Авторът поддържа, че този договор е типичен облигационен договор, който притежава белезите на договора за поръчка.

В общи линии приемам становището за правилно, въпреки че няма пречка възлагането на управлението да бъде възложено с трудов договор – в практиката такива случаи не са рядкост.

Приемам за научнообоснован извода, че в договора за възлагане на управлението може да бъде инкорпорирана уговорка, която задължава управителя да не извършва конкурентна на дружеството дейност и след прекратяване на договора – такава би била действителна, ако дружеството е обвързано с насрещно задължение за плати обезщетение на управителя за срока на

ограничението (с.69).

Добро впечатление прави също така коректната и аргументирана полемика с други автори на съчинения по темата на дисертационния труд (например дискусиата на с.62 и 77).

Намирам за особено полезен и с подчертан научно-приложен характер анализът на специфичните правни белези на управителя на дружеството с ограничена отговорност в сравнение с правната фигура на прокуриста (с. 85 и сл.). Като изходна база за анализ авторът правилно поддържа сатновището, че представителната власт на прокуриста се доближава до тази на договорното представителство по начина на конституиране, а от съдържателна страна се доближава до законовото (с.90).

2.4. В глава трета са изследвани видовете отговорност на управителя на дружеството с ограничена отговорност. Изложението е добре структурирано и балансирано. По-голямата част от авторовите тези са аргументирани и обосновани и подчертан научно-приложен характер. Те потвърждават способността му за провеждане на обоснован правен анализ – например тезата, изразена на страница 113. Авторът обосновано поддържа, че цитирам „...Когато двама управители действат разделно, не би следвало единият да носи отговорност за вредите, причинени от действията на другия. Това обаче, не означава, че той не е съобщил своевременно на общото събрание за причинената вреда, за да се предприемат действия за защита на интресите на дружеството

Приемам за аргументирана тезата, че отговорността на управителя обхваща и неимуществените вреди. В тази връзка са развити подробни доводи, чрез позоваване на изразено в доктрината становище (с.112-113).

Споделям изразеното на страница 119 становище, че решението за освобождаване на съдружника като управител не е необходимо да съдържа мотиви или основания за освобождаването, защото това правомощие на общото събрание не е обусловено от нарушаване на задълженията на управителя.

Намирам за особено полезно изследването на отговорността на управителя по реда на ДОПК и НК. По-голямата част от и тезите и изводите са правилни и обосновани.

2.5. В заключителната част докторантът отново концентрира вниманието на читателя върху фундаменталния изследователски проблем, а именно: правното положение на управителя на дружеството с ограничена отговорност. Систематизират се научните резултати и направените във връзка с тях предложения *de lege ferenda*.

2.6. Представеният автореферат в обем от 37 (тридесет и седем) страници отговаря на нормативните изисквания. Съдържанието му е съобразено с дисертационния труд и правилно отразява основните му положения.

2.7. От приложената библиографска справка е видно, че докторантът е използвал по-голямата част от достъпната българска и чуждестранна специализирана литература.

3. По дисертационния труд могат да бъдат направени някои критични бележки и препоръки:

3.1. Считаю, че позоваването на конкретни решения от съдебната практика, както и цитирането на отделни имена на автори трябва да бъде изнесено изцяло под линия.

3.2. Библиографската справка би следвало да включва само учебна, коментарна, монографна и др. литература – например статии, студии, доклади, сборници, но не и конкретни съдебни решения.

3.3. Не споделям формулираното на страница 26 и 27 предложение *de lege ferenda*, насочено към въвеждане на фигурата на т.нар. „фактически“ управител. Общата разпоредба на чл.69 ТЗ дава достатъчна гаранция за третите добросъвестни лица.

3.4. Приемам с резерва изразеното на страница 41 становище, че популярността на ООД се дължи на голямата му гъвкавост, която в най-голяма степен отговаря на изискванията на търговския оборот. Например това едва ли може да се каже за предвидения в закона ред за прехвърляне на дял (чл.129 ТЗ).

3.5. Според мен авторът греши, като се присъединява към принципно неправилното становище, изразено от Русчев и Косев, че решението на общото събрание и волеизявлението на управителя за сключване на сделката трябва да са налице без значение на последователността на тяхното осъществяване. Такова тълкуване е в

дълбоко противоречие, както със закона, така и с правната логика. То не държи сметка за интересите на третото добросъвестно лице – контрагент по сделката. Излиза, че първо сключваме сделката, а след това чакаме дали евентуално общото събрание ще я потвърди или не. Задавам си въпроса – къде остава защитата на третото лице и в крайна сметка сигурността на търговския оборот.

3.6. Не споделям извода, че учредяването на ипотека не попада в приложното поле на чл.137, ал.1, т.7 ТЗ (с.79). Струва ми се, че в това отношение точният разум на нормата, надхвърля редакцията на нейния текст. Учредяването на ипотека като реално обезпечение представлява разпоредителна сделка. В тази обстановка за дружеството съществува реална опасност НИ, който фигурира в баланса му като ДМА да послужи за удовлетворение на ипотекарния кредитор при неизпълнение на обезпеченото вземане, т.е да излезе от патримониума на търговеца. Струва ми се неоправдано такова решение да бъде оставено само в ръцете и на преценката на управителя на дружеството.

3.7. Авторът неправилно генерализира, че договарянето сам със себе си е допустимо при сключването на сделки от управителя (с.83). Това би било вярно, само ако дружеството е дало съгласието за такова договаряне.

3.8. Не приемам тезата, че освобождаването на управителя от длъжност и от отговорност трябва да бъде обективизирано в две отделни решения (с.114-115). Напълно достатъчно е да се приеме едно решение в този смисъл – такава е и практиката.

3.9. Трудно може да се приеме, че отговорността по чл.19 ДОПК е административно-наказателна. В този смисъл самият докторант посочва на страница 123, че отговорността в този случай е в пълния размер на несъбраното задължение, като управителят ще отговаря с цялото си имущество. Всъщност ми се струва, че отговорността е отново гражданска (имуществена), тъй като актът на данъчната администрация поражда гражданско-правни последици.

3.10. Препоръчвам на автора преди отпечатването на монографията да развие законовата възможност на управителя да поиска откриване на производство по стабилизация на дружеството с ограничена отговорност по реда на част пета от ТЗ – в сила от 1 юли 2017г.

Отчитам сложността на проблематиката, предмет на дисертационното изследване, както и различните, понякога напълно изключващи се становища в изследваната област на правното познание.

Общата ми оценка за дисертационния труд е положителна. От съдържанието му се установяват научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в науката.

Докторантът показва, че притежава задълбочени теоретични знания по съответната специалност и способност за самостоятелни научни изследвания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд на тема **„ПРАВНО ПОЛОЖЕНИЕ НА УПРАВИТЕЛЯ НА ДРУЖЕСТВОТО С ОГРАНИЧЕНА ОТГОВОРНОСТ“** отговаря на нормативните изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, с оглед на което препоръчвам на Милена Красимилова Цветковска да се даде образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.6. Право, докторска програма „Търговско право“.

Варна, 05.11.2018

РЕЦЕНЗЕНТ

(М.)

/доц. Грозданов/